

MIJN DORP aan de WATERKANT

*MIJN DORP aan
de WATERKANT*

François Van Kerckhoven

Schrijver: F. Van Kerckhoven

Cover foto: Albert De Troch

Coverontwerp: FVK

ISBN: 978-94-641-8745-8

© François Van Kerckhoven 2021

E-mail - mijndorp@telenet.be

De foto's welke in het boekwerk voorkomen zijn allen met toestemming van de eigenaar(s) geplaatst.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur

VOORWOORD

Beste lezer,

Als Niels burgemeester ben ik er bijzonder trots op dat ik het voorwoord mag schrijven van het nieuwste boek van onze dorpsgenoot François Van Kerckhoven.

In de eerste plaats ben ik trots omdat een mede-Nielenaar een zeer mooi en aangrijpende roman heeft geschreven.

Maar uiteraard ben ik vooral trots omdat Niel het decor is van deze roman. In het boek neemt François je mee langsheen onze mooie Rupelgemeente waar water en natuur samenkomen.

Je kan via het mooie, ontroerende verhaal van het hoofdpersonage de Nielse sfeer opsnuiven van weleer, een sfeer die je ook vandaag nog steeds kan terugvinden in Niel, ook al is onze gemeente, en bij uitbreiding de ganse Rupelstreek, sterk geëvolueerd op tal van vlakken.

Niel stond in het verleden bekend als steenbakkersgemeente en kende een sterke industriële groei in de twintigste eeuw, vaak ten koste van de toenmalige bewoners en omgeving.

In de jaren 70 is deze economische groei gestopt en kende de streek een forse terugval. Ook al omdat er toen geen echte reconversieverhalen werden gebouwd zoals we die vandaag de dag gelukkig wel kennen.

Niel en de Rupelstreek zijn uit het dal geklommen, grotendeels op eigen kracht en met vallen en opstaan. Ook vanuit deze invalshoek kan je de sfeer in het boek aanvoelen en lezen.

François weet opnieuw op een typische manier de juiste toon en emotie aan te slaan zodat je het gevoel hebt dat je het verhaal als het ware zelf beleeft. Hij gebruikt tal van herkenbare gebeurtenissen en locaties en dat geeft dit boek een unieke invalshoek.

Ik wens jullie veel leesgenot toe!

Tom De Vries
Burgemeester Niel

Iedereen kent wel: "Het Dorp". Het lied van Wim Sonneveld met dat ongekend nostalgisch gehalte. Die ansichtkaart met daarop een kerk, een kar met paard die ratelt op de keien. Een lied waarvan de oorsprong in Frankrijk ligt. Ene Friso Wiersema verzong er een Nederlandse tekst op. Deze Friso, was de zoon van de legendarische dorpsarts uit de roman: "Het dorp aan de rivier" van Antoon Coolen. Hij had dus de beschrijvingen maar voor het grijpen. Misschien had ik hier ook kunnen terug grijpen naar de tekst van het lied van Louis Neefs: "Mijn dorp in de Kempen". Er zijn echter twee obstakels. Eén: mijn dorp ligt niet in de Kempen maar aan de oever van de Rupel. Twee: het wordt geen lied maar een verhaal over de herinneringen aan mijn geboortedorp Niel:

"mijn dorp aan de waterkant".

INHOUD

Inleiding

- 1 - Weerzien van een speelkameraad in de ouderlijke buurt.
- 2 - Op zondag komen kinderen en kleinkinderen op bezoek.
- 3 - Nieuwe poetshulp blijkt onverwacht een bekende te zijn.
- 4 - Op het dorpsplein herinnerd worden aan de Broederschool.
- 5 - Het weerzien van een legermakker en een jeugdliefde.
- 6 - Een oud fotoalbum uitpluizen met je kleinkind, zalig.
- 7 - Bezoek vanuit het dorp aan het gehucht Hellegat.
- 8 - Op het RITO zaten jongens en meisjes bij elkaar
- 9 - De speurtocht naar de mini Olympische spelen van Niel.
- 10 - Afspraakje met Erna en de mysterieuze prentbriefkaart.
- 11 - In de garage staan nog hun zo goed als nieuwe fietsen.
- 12 - De kleinkinderen verhuizen naar het buitenland.

INLEIDING

Plots zie je het levenslicht in een kleine gemeenschap, de naam dorp waardig. Je ouders doen er alles aan om je een fijne jeugd te geven. Je mag naar hartenlust buiten spelen met de andere kinderen uit de buurt. Kattenkwaad uithalen wordt je dagelijkse bezigheid. Toch zul je verplicht worden om in het gareel te lopen. Je moet naar de school om het A-B-C te leren en uit te rekenen hoeveel appels er nog in de mand liggen.

Al snel wordt je groter en stilaan kom je te weten dat er niet alleen jongens rondlopen in je dorp. Al vlug zit je achter het andere geslacht aan. Die eerste kus kan soms zo vies zijn maar smaakt toch nog naar meer. Tot je uiteindelijk de ware vindt en de verloving volgt. Wanneer dan het woord huwelijk valt start de zoektocht in het dorp naar een plekje om te wonen.

Na die heugelijke dag, waarop de beide partners in het middelpunt stonden, vangt het echte leven aan. Iedere dag moet je weer in het gareel lopen want je moet werken voor de kost. De kost voor jezelf en je gezin, dat ondertussen uitbreiding heeft genomen. Met wat geluk kan je met de fiets naar het werk.

Een groot deel van je leven blijft het gezin samen tot de dag komt dat de jongsten het nest verlaten. Je bent dan weer terug met twee zoals toen je aan het echte leven begon. Je leeft nog samen de dagen naar het pensioen toe. Een pensioen dat je leven dan drastisch omgooit. Wat je wel kon betalen tijdens je professioneel leven, zul je nu wel mogen vergeten.

Weldra komt de dag dat samen genieten van het “niet meer werken”, de definitie van pensioen, niet meer kan. Eén van beide word ziek en wordt verplicht deze wereld te verlaten. Voor de achtergeblevene een harde klap die daardoor dreigt weg te zakken in een zwart gat. Het enige wat dan nog over blijft zijn herinneringen aan hoe het vroeger was.

Je beleeft in gedachten die mooie momenten, die je samen meemaakte, opnieuw. Je herinnert je weer hoe je dorp er in vroegere tijden uitzag. Hoe het leven was toen je klein was. Hoe je achter het andere geslacht aanholde. Je herinnert je die eerste kus opnieuw, de eerste aanraking van je jeugdliefde. Je weet nog goed wanneer je een telefoontoestel kreeg en wanneer je je eerste auto kocht.

Herinneringen aan al die mooie plekjes in de buurt. Aan mensen en vrienden die deze mooie plek al hebben moeten verlaten. Herinneringen ook op het einde van je leven net voordat je het witte licht instapt. Het weerzien met je overleden partner en met een dorp zoals het vroeger was. Een lieflijk dorp dat rustig voortkabelde zoals de Rupel, de kalme rivier nabij het dorp.

Mijn dorp aan de waterkant

1

Weerzien van een speelkameraad in de ouderlijke buurt.

Het is een nogal sombere voormiddag waardoor men zich eerder in de herfst dan in de lente waant. In een doodgewoon huis van een doodgewone straat in Niel, staat iemand in de gang bij de kapstok. De man, beter gekend als opa, neemt zijn donker grijze stoffen pet van de kapstok en zet die op zijn hoofd. Daarna neemt hij zijn halflange jas met koperen knopen en trekt die aan. Nu is hij weer klaar voor zijn ochtendwandeling door het dorp.

Die wandeling is uitgegroeid tot een dagelijks ritueel om de lange, eenzame dagen door te komen. Veel anders kan hij niet doen met zijn tijd nu hij alleen is. De kinderen komen hem alleen op vaste tijden bezoeken. Om de twee weken de zondag, gedurende een tweetal uren zijn ze daar. Nooit ziet hij hen eens op een andere dag.

Nooit komen ze eens spontaan op bezoek. Dat was wel anders toen oma nog leefde. Nu lijkt het voor hen meer een verplicht sociaal nummer geworden na al die tijd. Gelukkig brengen ze wel bijna altijd de kleinkinderen mee. Hij begrijpt het wel, dus klaagt hij er niet over. In zijn tijd deed hij precies hetzelfde bij zijn ouders. Ook zijn moeder was vroeger gestorven dan zijn vader. Hij had ook geen tijd om op bezoek te gaan. De geschiedenis herhaalt zich maar nu spijtig genoeg met hem in het nadeel.

Voordat hij de deur uit gaat controleert hij nog snel even of hij zijn huissleutels wel mee heeft. Het is al enkele keren gebeurd dat hij zonder op stap was. Bij thuiskomst moest hij dan de burensleutels lastig vallen voor de reservesleutel. Hij haatte dat omdat hij wist dat aan de reservesleutel een corrigerende tik op de vingers vastzat. Tot overmaat werd hij dan nog op een kinderlijke manier aangesproken ook. Net of hij ze niet allemaal meer op een rij had. Alsof de burensleutels nooit eens iets konden vergeten. Als hij de sleutels voelde was hij gerust gesteld. Dan trok hij resoluut de voordeur achter zich dicht. Om zeker te zijn en voor de veiligheid, draaide hij de deur tweemaal op slot.

Nu zijn vroegere dorpen geëvolueerd naar een gemeente, was het hier al lang niet meer zo veilig als vroeger wanneer hij jong was. Dan kon je nog een touwtje door de brievenbus laten hangen of je liet het spionvenstertje los staan. Je stapte toen je huis binnen zonder een sleutel te gebruiken. Nu durven onbekende binnenvoerders komen terwijl alle deuren zware sloten hebben. Ook voor een inbraakalarm of camerabewaking draaien ze nu hun hand niet meer om. Ze komen zelfs binnen als men nog thuis is. Dat ging er vroeger toch anders aan toe. Toen

hadden inbrekers nog een erecode. Het waren toen vakmensen die op zijn minst wachtte tot de bewoners het huis uit waren. Nu zijn het junkies die met overtollig geweld binnenbreken en je duurste spullen stelen. Je mag van geluk spreken wanneer je nog in huis bent dat je niet half dood wordt geslagen. Het is op zijn zachtst gezegd “tuig van de richel”. Dat is hoe hij het bekijkt.

Met dat hij nu op straat aan de voordeur staat, kijkt hij links en rechts de straat in om te beslissen welke kant hij zal uitgaan. Na 68 jaar in dit dorp te wonen kent hij de buurt al wel op zijn duimpje. Dus iets nieuws ontdekken tijdens deze wandeling zit er zeker niet in. Er is hier hoegenaamd nooit iets nieuws. Ieder huis, elke boom of struik, elke steen of stoeptegel weet hij staan of liggen en kan hij blindelings beschrijven. Na het gebruikelijke aarzelen, staat zijn besluit vast, hij zal vandaag naar links gaan. Traag maar met gestage tred, loopt hij langs de hem bekende huizen, voorbij al die hem bekende ramen. De mensen die hier en daar achter die ramen zitten kent hij allemaal, zeker deze die ook van uit de dorpsjaren zijn. Vandaag heeft hij echter echt geen zin om over hen herinneringen op te halen. Eens aan het einde van de straat gekomen, slaat hij weer links de hoek om. Zonder er echt bij na te denken had hij instinctief besloten om van het dorpscentrum weg te gaan. Zelfs al had het centrum vele voordelen. Daar waren etalages om te bekijken of mensen om tegen te komen. Vandaag zou hij naar de rand van het dorp, zeg maar de buitenwijken, wandelen. In conversatie met bekenden had hij vandaag, om een niet uitgesproken reden, geen zin en in slenteren langs of kijken naar etalages al helemaal niet.

In gedachten verzonken loopt hij alsmaar verder weg van het dorpscentrum, niet opmerkend dat de sfeer stilaan veranderd.

Diep in zijn binnenste registreert hij het wel al is die verandering wel echt te subtiel om merkbaar te zijn. Bij iedere stap die gezet wordt veranderd de omgeving, de lucht, de mensen en de buurt. Hij voelt zich geleidelijk aan gezonder en gelukkiger worden. Onmerkbaar gaat hij terug in de tijd en zijn het de kleine dingen die hem het meeste opvallen. Raketings naast hem stopt een koerierdienst. De bestuurder stapt uit en loopt hem voorbij met een pakje in de handen. Hij ziet echter in de plaats van de bestelwagen, een paard en kar. Een jongen in werkkledij met een wat aftandse pet schuin op het hoofd die van de kar springt en met het pakje rustig naar de deur loopt.

‘Oh wat mooi’ mompelt hij ‘zo zag je ze vroeger meestal’.

Hij ziet wat verder spelende kinderen, maar in gedachten ziet hij jongens met korte broek en lange kousen die aan het knikkeren zijn of haasje over springen.

Hij ziet meisjes die in een groepje elastiek springen of hinkelen in een op de stoep getekende hinkelkader.

In de verte ziet hij één meisje met mooie kleren aan alleen wandelen met haar pop in een poppenwagen. Hij schudt het hoofd omdat hij niet kan begrijpen dat zoiets moois uit het straatbeeld is verdwenen. Die mooie tijd was zo snel voorbij gegaan maar hij zou nooit vergeten,

hoe gelukkig hij in zijn jeugd wel was geweest. Zo goed als alle dagen buiten spelen en voetballen. Wat later achter de meisjes lopen en nog wat later diezelfde meisjes nog zoenen ook.

Wanneer hij nog twee straten verder heeft gelopen komt hij aan de grens met de buurgemeente Schelle. Tegenwoordig is alles hier volgebouwd maar vroeger was hier plaats genoeg om te spelen. 's Winters lag hier in de weide, een grote totaal bevroren plas waar men op kon schaatsen. Hij ziet zichzelf over één van de zelfgemaakte glijbanen schuiven en ... vallen. Wanneer hij de straat oploopt, weg van de buurgemeente, komt hij zonder er erg in te hebben, aan zijn geboortehuis. Het cijfer zeven staat nog altijd op hetzelfde plaatje naast de voordeur. Ja, hier was het, nummer zeven weet hij, en maar langs één kant huizen. Hier zat ik vroeger op de dorpel te wachten op mijn grootvader tot die met de fiets van zijn werk kwam, flitst het door zijn hoofd.

'Ja, mijn grootvader, ik mocht hem altijd helpen om zijn fiets in de gang te zetten' mompelt hij in zichzelf. Tegen de avond aan zaten hier veel mensen buiten aan de voordeur. Dus ook zijn grootmoeder die voor hem als een moeder was en die hij moest afgeven wanneer hij zijn legerdienst ging doen. Hij was nog maar enkele dagen binnen in Lombardsijde als hij de tijding kreeg van het overlijden van zijn grootmoeder. Volgens de dokter kon haar zwak hart het verdriet van haar kleinzoon te moeten missen niet aan. Hij was dus al na enkele dagen terug thuis voor de begrafenis van zijn grootmoeder.

Naast de voordeur en aansluitend aan zijn geboortehuis, een ander huis met het nummer vijf op de muur naast de deur. Het huis van de burens, een ouder koppel. Jeannette en haar man Dis, afkorting voor Desiree. Zij was huisvrouw en hij voerman op de

steenbakkerij. Hij moest het Brabants trekpaard mennen dat de wagonnetjes met klei trok vanuit de kleiput naar de productiehal. In de late namiddag kwam Dis dan altijd met zijn Brabander de straat in gereden om het paard op stal te gaan zetten. Die stal was bij boer "Pun" net over het bruggetje in Schelle. Bij die boer gingen vele omwonenden geregeld verse melk halen. Met een aluminium melkbus waarop een stevig sluitend deksel zat ging men dan om 2 liter verse melk, recht van de koe. Thuis werd die melk dan eerst gekookt, dan kwam er een vel op te liggen. Dat vel, de "zaan" zoals men dat noemde smaakte net als boter. Meestal was hij dan de gelukkige om dat vel op te peuzelen. En lekker dat die zaan was. Dat hielp waarschijnlijk om later een echte melkdrinker te worden.

Nu hij hier zo voor zijn ouderlijk huis staat komen nog andere herinneringen naar boven. Zo was er de andere buur uit nummer negen. Hij denkt even diep na over zijn naam tot die hem opeens weer te binnen schiet. Dat was André De Laet die daar met zijn ouders woonde. Dat was een jongen van ongeveer dezelfde leeftijd die bijna nooit met iemand speelde op straat. Wat hij tegen spelen of bv. sporten had is nooit duidelijk geworden, want hij sprak ook met niemand van zijn leeftijdsgenoten. Misschien was het uit jaloezie dat hij niet mee speelde of dacht hij dat hij niet zou mogen meedoen. Misschien waren er wel problemen die men op dat ogenblik nog niet kenden. Wat later verhuisde hij met zijn ouders uit de straat. André werd later, naar vernomen werd, door een transgender operatie te ondergaan, Andrea De Laet. Ze werd zelfs nog schepen van feestelijkheden in Niel. Andrea speelde ook nog mee in een buitenlandse film rond transgenders.

Alsmaar meer beelden uit vroegere tijden komen nu naar boven. Op huisnummer elf woonde toen Dirk, één van zijn vaste speelkameraden. Samen hebben ze veel kwajongensstreken uitgehaald. Belleketrek was er één van en plassen in de brievenbus. Bah, denkt hij, dat laatste hadden we niet mogen doen, dat was vies. Maar toen dachten ze daar nog niet over na. Kon hij Dirk nog maar eens ontmoeten maar dat zal niet meer gaan. Dirk was toen opeens met de noorderzon verdwenen. Hij heeft er nooit nog iets van gehoord tot onlangs. Toen hij in de krant per toeval de overlijdensberichten las herkende hij Dirk op een foto van een overledene. Het was een herdenkingsfoto want hij was al ruim vijf jaar overleden. Hieraan denken maakt hem wat triest en hij besluit verder de straat uit te wandelen.

Op de hoek van de straat stopt hij en kijkt naar de overzijde. Hij sluit zijn ogen en mompelt: 'Tegen die muur stond een groot bord om affiches aan op te hangen'. Het komt hem allemaal weer voor de geest. Aan de achterzijde van dat bord kon men gemakkelijk omhoog klauteren. Het was zelfs een heel goede verstopplaats. Het was ook de ideale kampplaats voor de kinderen uit de buurt. Als men kattenkwaad had uitgestoken kon men zich daar achter verstoppen. Verstoppen kon men ook goed aan het einde van de straat, daar was een grasperkje met enkele betonnen paaltjes afgezet. Door die paaltjes had ooit "punnekesdraad" gelopen maar daar was toen al niets meer van terug te vinden. Aan de rand van dat perkje stonden drie knotwilgen. Als die bomen in blad stonden en men kroop tussen de takken, kon men daar nooit iemand in terug vinden. Wat verder de grens met buurgemeente Schelle, de "Wullebeek" die door iedereen de "Schelse beek" genoemd werd. Eigenlijk was dat een open riool met een betonnen bruggetje er over. Dat

bruggetje zag er niet echt sterk uit ook al reed er af en toe toch een auto over.

Na deze confrontatie met het verleden, gaat hij enkele meters verder en komt op de hoek van de aanpalende straat terecht. In de verte ziet hij een man die zijn richting uitkomt. Hoe meer de man nadert, des te meer lijkt het een bekende te zijn. Wanneer ze op een tweetal meter van elkaar zijn stoppen ze allebei. Ze kijken elkaar aan tot de andere man de stilte doorbreekt met: 'Hier ziet, een oude bekende, mijn vroegere speelkameraad'.

Zijn "euro" valt tijdig en al handenschuddend antwoord hij:

'Verdomme de Gaston. Wat kom jij hier doen, man?'

'Ik wilde mijn vroegere buurt nog eens zien voor mijn vertrek'.

'Hoe vertrek. Je geeft de pijp toch nog niet aan Maarten zeker?'

'Nee, ik ga in Spanje van mijn oude dag genieten'.

'Ha, dat is iets anders. Het is goed dat ik je nog eens zie'.

'Ja man, ik woon nu nog aan de andere kant van Antwerpen'.

'Gaan we hier op een bank zitten en wat bijpraten?'

'Oké, dat is goed' antwoord Gaston.

De kameraden lopen samen de straat over naar een bank en gaan zitten. Gaston neemt een pakje sigaretten uit zijn jaszak en presenteert een sigaret.

'Nee dank je, ik rook al vijfendertig jaar niet meer'.

Gaston neemt zelf een sigaret en steekt die op. Hij kijkt peinzend voor zich uit, draait zijn hoofd naar zijn kameraad en zegt:

'Weet je nog van vroeger dat ze hier, in dit laatste stuk van de Blauwbrugstraat, handbal speelden in het weekeind?'

Hij knikt want dat herinnert hij zich nog heel goed. Aandachtig luistert hij naar wat zijn kameraad vertelt. Die duikt in gedachten terug in de tijd en komt met herinneringen aan het handbalspel dat eigenlijk kaatsen was. Dat werd meestal